

Štoreški ŽELEZAR

Leto XX.

1980

JUNIJ 1980

ŠT. 12

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

Investicije v slovenskih železarnah

Prav nič ne dvomim, da ste o poteku gradnje in izvajanju investicij, v vsaki delovni organizaciji za svoje naložbe kar dobro obveščeni. Veste, kaj je v gradnji, približno tudi v kakšnem stanju je posamezna gradnja in predvsem, kdaj je nova investicija pripravljena za uporabo.

Letos je zadnje leto možnosti za uresničevanje načrta srednjeročnega načrta razvoja za obdobje 1976—1980. Ko smo pripravljali investicije za to obdobje, smo po posamezni ugotovitvi vsake investicije načrtovali tudi, da bodo nove naprave pričele z delom in da le v projektih izračunane učinke naložbe. Pred petimi leti smo bili prepričani, da bo letošnja proizvodnja surovega jekla že blizu milijon ton. Danes že vemo, da se ne moremo tej količini niti približati in da bo letos prvič, da bo sploh preseženo 800.000 ton, kar je bila želja in namera že vseh zadnjih, preteklih pet let.

Osnovni vzrok, da predvidevanja niso uresničena, je v kasnitvi gradnje odnosno časovno predvidene realizacije načrtovanih investicij. Po srednjeročnem načrtu je bilo predvideno, da bo znašala

proizvodnja surovega jekla v Železarni Jesenice leta 1980 že 600.000 ton. V obratovanju bi morala biti poleg obstoječih zmogljivosti tudi nova električna obločna peč in dati v tem letu svojih prvih 100.000 ton dodatne proizvodnje. Za novo jeklaro na Jesenicah je doslej komaj izdelan investicijski program.

V ravenski jeklarni je bila letos predvidena letna proizvodnja jekla 220.000 ton. Naložba, ki bi se morala bližati koncu, je komaj dobro pričeta. Če se bo letos proizvodnja surovega jekla v Železarni Ravne približala predvidevanju srednjeročnega načrta, je to posledica boljšega izkoriščanja obstoječih naprav, ne pa novih naložb.

V Železarni Štore so pričeli konec leta 1979 s poskusnim obratovanjem druge, nove električne obločne peči. Letos je torej prvo leto uvajanja in težav z odpravo ozkih grl, od priprave vložka, do vplivanja in varstva okolja. Letošnja proizvodnja surovega jekla bo za okoli 45.000 do 50.000 ton nižja od predvidevanj srednjeročnega načrta za leto 1980.

Da investicije kasnijo, smo uvideli že pred dvema leti in zato je

bil tudi opravljen družbeni dogovor o razvoju Slovenskih železarn do leta 1980 in predvidena proizvodnja za letošnje leto znižana na okoli 900.000 ton. Že pred dvema leti je bilo jasno, da se bo pričetek gradnje nove jeseniške jeklarne zavlekel, vendar je obstajala možnost hitrejšje gradnje v Železarni Štore in realizacije naložbe v jeklarni Železarna Ravne. Za to zadnjo naložbo je bil investicijski program izdelan sredi leta 1977 in je delavski svet Slovenskih železarn investicijsko potrdil v decembru 1977. Finančna sredstva in s tem pogoj za prijavo pričetka izvajanja investicije so bila zagotovljena do oktobra 1978. Postopek pridobivanja soglasij za uvoz opreme in s tem možnost sklenitve pogodb za uvozno opremo se je zavlekel še nadaljnje mesece tako, da so pričeli šele v drugi polovici leta 1979 malo širše z gradbenimi deli. To je samo en primer, kako se nabere kasnitev dveh let.

Za kasnitve investicij je več vzrokov in je tudi možnih več izhodišč, od katerega dne štejemo kasnitve. V Slovenskih železarnah smo se odločili, da štejemo kasnitve od dneva odločitve samoupravnega organa, ko sklene, da se zbere finančna sredstva in lahko prične z realizacijo investicije.

Ker so kasnitve investicij naš širši pojav in težave v gospodarstvu, se je Republiška gospodarska zbornica odločila, da pregleda vzroke teh kasnitev. Posebna strokovna delovna skupina je pregledala vrsto investicij v slovenski industriji in gospodarstvu ter med te zajela tudi nekatere investicije v železarnah. Delo je bilo opravljeno leta 1978 in kakšne so bile ugotovitve?

Najkrajši čas za zbiranje vseh potrebnih soglasij za pridobitev gradbenega dovoljenja je znašal 14 mesecev. Postopek za zagotovitev finančnih sredstev je čisto dolgotrajen. Pogosto je podaljšan tudi zato, ker investitor ni pripravil popolne dokumentacije in poslovne banke zahtevajo dopolnila. Kakorkoli že, postopki zagotovitve finančnih sredstev povzročijo 30% kasnitev. Pri vsaki investiciji je stanje seveda drugače in so vplivi kasnitev različni. Pri jeklovniku Železarne Štore, investicijo je delavski svet Slovenskih železarn potrdil decembra 1977 in ponovno z dopolnili zaradi podražitev vred v juniju 1979, je zahtevke za financiranje še vedno v postopku pri temeljni banki. Tudi v tem primeru sta dve leti že pretekli.

Pred dvema leti, tako je takrat ugotovila delovna grupa, je imel postopek pridobivanja soglasja za uvoz opreme iz konvertibilnega področja vpliv le okoli 8 do 15% zamude časa do pričetka izvajanja investicij. Pri jeklarni Železarne Ravne, kjer je ta postopek trajal več kot leto dni, gre vsaj polovico kasnitve na ta račun. Kasnitve zaradi zavlačevanja gradbenih del in dobav opreme, tako so ugotovili, imajo sorazmerno majhen delež, to je le okoli 15%. Kasnitev dobave krožne peči za kovačnico v Železarni Ravne znaša več kot leto dni. Proizvodne naprave bi lahko že pričele z delom, vendar bo proizvodnja stekla leto dni kasneje samo zaradi te zamude. Skoraj docela enako stanje je pri rekonstrukciji v Plamenu, kjer so dobro leto čakali na osposobitev peči za toplotno obdelavo.

Omenil sem že, da je nepopolna dokumentacija tudi eden izmed dejavnikov, ki povzročajo kasnitve. Vsi vemo, da so redke investicije brez zamud. Vemo tudi, da je pridobitev gradbenega dovoljenja dolgotrajen postopek in prav tako zagotovitev finančnih sredstev. Za zagotovitev uvozne opreme ni samo potrebno soglasje za uvoz s konvertibilnega področja, temveč tudi soglasje, da tovrstno opremo ni možno izdelati doma. Investitor mora računati tudi s tem postopkom. Vseeno vsi skupaj, z investitorjem vred, pri vsaki novi investiciji upamo, da bo vse potekalo po željah in je terminski plan gradnje naravnost na pogoje, ki si jih želimo, ne pa na stanje, za katerega vemo, da je in s katerim naj bi računali. Zaradi nepredvidenih kasnitev pred pričetkom izvajanja investicije nastajajo že v tem delu zaradi gibanja cen in sprememb v deviznih vrednostih podražitev, za katere komaj zadoščajo sredstva, predvidena v predračunu investicije, za pokrivanje vseh podražitev in nepredvidenih del v času izvajanja investicije.

Ob odločitvi za investicijo skoraj ni možno z gotovostjo predvideti, kdaj se bo ta res pričela. Če bi že ob odločitvi predvideli, da se bo izvajanje pričelo čez tri leta in da bo investicijska vrednost dotlej narasla za 50% ali več, nihče takega predloga ne bi docela resno obravnaval. V resnici pa jih doživljamo in na žalost tudi take primere najdemo v Slovenskih železarnah, dvoletno kasnitev pa že kar pogosto srečujemo. V dveh letih od investicijske odločitve do pričetka gradnje se lahko že mar-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Čestitamo za dan borca-
4. julij

(Nadaljevanje s 1. strani)
sikaj zgradi. Spremenjene se pogoji na tržišču. Spremenjene se pogoji možnosti oskrbe s surovinami, energijo in ceno. Investitor lahko najde medtem tudi ustrežnejše tehnične rešitve v podrobnostih investicijske opreme. Investitorju bi morali celo zameriti, če pri realizaciji investicije ne bi upošteval spremenjenih pogojev.

V Slovenskih železarnah smo se dogovorili, da bomo že letos in nadalje, če nastopijo podražitve in druge spremembe že pred pričetkom izvajanja investicije, te tudi upoštevali in prav tako vse spremembe, ki vplivajo na rok dogotovitve naložbe.

Katere pomembnejše investicije so v letošnjem letu v delu oziroma boljše rečeno v gradnji?

V Železarni Jesenice je v gradnji **redukcijska postaja za zemeljski plin za jeseniške obrate**, z glavnimi porabniki v jeklarni in pri plavžih.

Odpraševalna naprava pri električnih obločnih pečeh se je pričela sredi leta 1977. Oprema, domača in iz uvoza, je naročena. Izvedbena dokumentacija je močno kasnila zaradi dolgotrajnega postopka pridobivanja soglasja za uvozno opremo, na kar je bila tudi vezana priprava osnovne dokumentacije. Dokumentacija za spremembe hale jeklarne in dokumentacija za gradbena dela ter doma-

Sedaj je predviden začetek poskusnega obratovanja v letošnjem novembru.

Zgradba za **jeklovlarstvo posebne litine** je v glavnem dokončana. V letošnjem letu naj bi bili narejeni temelji za tehnološko opremo in bi morali pričeti z montažo. Poskusno obratovanje je predvideno v aprilu leta 1981. Težave za zagotovitev vse predvidene uvozne opreme še niso v celoti rešene.

Obširnejša investicijska dela imajo tudi v tozd Kovinarska Ljubno, kjer bodo uvedli sodobnejši proizvodni proces **zvarjencev** do največje teže komada 1.500 kg in **proizvodnjo zobniških vencev** za potrebe avtomobilske industrije. Po termiskem planu bi morala poskusna proizvodnja že steči, vendar tudi ta investicija kasni zaradi težav z uvozno opremo. S poskusno proizvodnjo na strojih, ki so že v montaži, bodo pričeli v drugi polovici letošnjega leta. Polno obratovanje, če ne bo dodatnih kasnitev, bo pa možno od pričetka prihodnjega leta.

Železarna Ravne gradi v Muti ob Dravi **tovarno nerjavnih armatur**. Tudi pri tej investiciji so težave z uvozom opreme in je bila potrebna zamenjava z domačo opremo. Pričetek poskusnega obratovanja bi moral že biti preteklo leto, po sedanjem stanju del obstaja možnost, da prično v nekaj mesecih.

ba je imela za cilj prehod na kvalitetnejše in zahtevnejše izdelke. Vsi predvideni stroji so že montirani in le nekaj od teh še ni v polnem obratovanju. Osvojenih je že več novih izdelkov, nadaljnje še postopno osvajajo. Ključna naprava, **kalilna linija**, je poskusno pričela delati šele pred mesecem dni in kasni celo leto.

Večja investicija, ki pomeni tudi delno prestrukturiranje proizvodnje in prehod na večvredne izdelke je

Sloveniji. Prva faza tega projekta pomeni tudi sanacijo težav, s katerimi se bore sedaj v temeljni organizaciji združenega dela — litarna litine.

V letošnjem, 1980 letu je v gospodarskem načrtu predvideno, da bo porabljeno za investicije 2.603 milijonov dinarjev. Pregled glavnih investicij, ki so v teku, kaže, da bi morala biti letos poraba res precej visoka. Težav z uvozom opreme in tudi z zagotovitvijo sred-

Traktorji pripravljeni za kupca

v teku v Tovarni vijakov v Ljubljani. Naložba je ob običajnih težavah pričeta, vendar večjih kasnitev ni bilo in upajmo, da se ne bo zapletlo v teku izvajanja.

Dokumentacija je pripravljena še za nekaj projektov, ki imajo že tudi vsa soglasja samoupravnih organov za pričetek realizacije, se pa zapleta s pričetkom.

- Ti projekti so:
- naprava za vakuumiranje, Železarne Jesenice
 - rekonstrukcija valjarne Železarne Ravne
 - jeklovlek Železarne Štore
 - tovarna pnevmatskih strojev Železarne Ravne in
 - armaturne mreže Žične Celje.

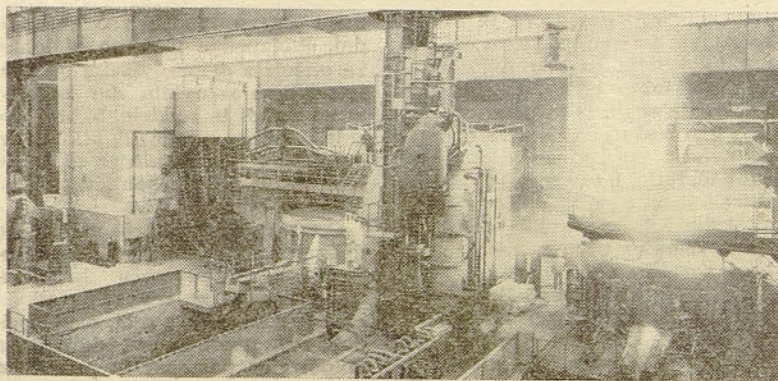
Prav sedaj je v teku obravnava dveh, zelo pomembnih investicijskih projektov. Prvi, ki predstavlja tudi osrednjo investicijo srednjeročnega razvojnega programa Slovenskih železarn, je: jeklarna 2, Železarne Jesenice.

Projekt posodabljanja proizvodnje v livarni 2 Železarne Štore in povečanje zmogljivosti odlitkov nodularne litine ni pomemben samo za Železarno Štore, temveč tudi za industrijo cestnih vozil v SR

stev, predvsem za nove naložbe, za katere finančna sredstva še niso zagotovljena, je pa toliko, da bo možno realizirati v najboljšem primeru le dve tretjini načrtovane vrednosti.

Tako je torej z investicijami v Slovenskih železarnah. Kasnitve so tolikšne, da veliko investicij, načrtovanih za srednjeročno obdobje 1976 do 1990, ne bo dovršenih. Nekatere od njih niso niti pričete in verjetno tudi še ne bodo v letošnjem letu. Pričete ne bodo, ne ker niso potrebne, temveč ker manjka še to in ono ter bodo pričete šele v novem razvojnem obdobju. Časovni zamik je tolikšen, da načrtovane investicije iz sedanjega srednjeročnega obdobja do leta 1980 zavzemajo domala že veliko več kot polovico načrtovanih investicij za obdobje 1981—1985. Doslej smo si često lahko očitali, da imamo pripravljeno premalo projektne dokumentacije in je tudi to vzrok, da nismo izvršili načrtovanega razvoja. Sedaj bo dokumentacije dovolj, bodo pa težji pogoji za realizacijo. Upajmo, da bo vsaj to, kar je v teku v prihodnje, hitreje izvršeno kot doslej.

Milan Marolt

Še nezaključena investicija v Jeklarni

čo opremo menda še sedaj ni v celoti izdelana. Rok za dogotovitev investicije je bil po projektu leto 1980, vprašljivo pa je, če bodo dela lahko dokončali v letu 1981.

V gradnji je nov objekt za **računski center**. Oprema računalnika je prispela in čaka na montažo, deloma je že v uporabi v obstoječem centru.

V Železarni Ravne je trenutno težišče investicijske aktivnosti v Slovenskih železarnah. Po vrednosti in pomenu je osrednja investicija v **modernizaciji jeklarne**. Od dneva odobritve te naložbe je preteklo domala dve leti in pol, gradbena dela so se pričela komaj pred nekaj meseci. Zaradi kasnitve in prenosa dela uvozne opreme na domače dobavitelje bo treba termiski plan gradnje docela predelati, čim bodo znani vsi dobavni roki tujih in domačih dobaviteljev opreme. Po trenutnem stanju je predvideno, da bo investicija dogotovljena v 1983. letu. Dosedanje podražitve del in opreme presegaajo 70 milijonov din, od slej dalje bodo nastopile še nove.

Poskusno obratovanje **novega kovaškega stroja** je bilo načrtovano že za januar letošnjega leta. Osnovni vzrok kasnitve je zaradi zastoja dobave domače opreme.

V Železarni Ravne imajo še pomembnejše naložbe v **proizvodnjo torzijskih osi**, ki tudi kasni zaradi restriktivnih ukrepov za uvozno opremo. Investicija bo pretežno dogotovljena v naslednjih mesecih tako, da bodo v drugem polletju že lahko pričeli s poskusnim delom.

V Železarni Štore je v letošnjem letu pravzaprav v teku samo rekonstrukcija **stare valjarne** in dogotovitev del pri **novi električni obločni peči**.

Nova žarilnica za potrebe valjarne in jeklovleka se nahaja v poskusnem obratovanju od decembra 1979.

Decembra je pričela z obratovanjem električna obločna peč. Letos maja že uporabljajo del izvedene rekonstrukcije v stari valjarni. Vsa predvidena dela bodo dogotovljena, ko bodo rešili vprašanje uvoznega dela načrtovane opreme, ali pa bodo morali naročiti opremo pri domačih izvajalcih.

V Verigi Lesce selijo opremo v objekte, kjer je predviden prostor za proizvodne obrate tozda **industrijske opreme** in tozda **izdelave orodij**.

V Plamenu Kropa je bila letos zaključena investicija za spremembo proizvodnega programa. Nalož-

Kako smo delali

SKUPNA PROIZVODNJA

V maju je znašala skupna proizvodnja na nivoju DO 24.110 ton in je bila:

- v primerjavi z operativnim planom za 1.873 ton nižja (7,2%)
- v primerjavi z 1/2 letnega plana za 3.929 ton nižja (14,0%)
- v primerjavi z dinamičnim planom za 3.052 ton nižja (11,2 odstotka)

ELEKTROPLAVŽ

Proizvodnja grodlja je znašala 3.374 ton in je 676 ton pod operativnim planom (16,7%). V primerjavi z 1/2 letnega plana je proizvodnja nižja za 262 ton (7,2%), v primerjavi z dinamičnim planom pa je bila proizvodnja nižja za 476 ton (12,4%).

Proizvodnja je bila nižja od planirane zaradi zastojev na TH peči. Zaloge surovin so zadovoljive.

JEKLARNA

Operativni plan je bil postavljen v višini 8.800 ton, proizvodnja pa je znašala 7.900 ton, kar je za 10,2% manj od planirane količine. Proizvodnja gredic je bila manjša tudi v primerjavi z 1/2 letnega plana (24,1%) in v primerjavi z dinamičnim planom (za 22,9%). Nižji proizvodnji je prispevala slaba vzdržnost sten za EOP 1 in nepričakovano veliki zastoji. Zaradi zastojev je izpadlo ca. 1.050 ton proizvodnje. Kvaliteta starega železa je še naprej slaba, delajo brez grodlja.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

VALJARNA I

Skupna proizvodnja valjanih profilov za maj je bila 1.928 ton, od tega 1.724 ton blagovne proizvodnje in 204 tone predprofilov za hladno predelavo. Proizvodnja je bila nižja od operativnega plana za 13,5% od 1/12 letnega plana za 20,2% in od dinamičnega plana za 15,8%.

V maju so imeli precejšen zaostanek na OP. Na novi koračni peči so se pojavili večji defekti. Probleme so imeli tudi s pomanjkanjem delovne sile. Zaradi vseh teh težav je proizvodnja nižja od planirane v mesecu maju.

VALJARNA II

Skupna proizvodnja v maju je znašala 7.652 ton in je v primerjavi z operativnim planom za 42 ton (0,5%) višja, od 1/12 letnega plana je nižja za 681 ton (8,2%), od dinamičnega plana pa je višja za 42 ton (0,5%).

Zaradi pomanjkanja jekla je prišlo do sprememb programov valjanja, kar je negativno vplivalo na količino proizvodnje. Izvozne količine valjanih izdelkov niso realizirali zaradi pomanjkanja vložka, oziroma gredic.

JEKLOVLEK

Skupna proizvodnja hladno predelanih profilov valjanih je bila 714 ton, kar je več od operativnega in dinamičnega plana za 9 ton (1,3%). Proizvodnja brušenih profilov je bila predvidena v višini 355 ton, dosežena je nižja za 15 ton (4,3%). Proizvodnja vlečenih profilov je bila planirana v višini 350 ton, dosežena pa je višja za 25 ton (7%).

Pri proizvodnji brušenih profilov so nastopile težave zaradi pomanjkanja brusnih plošč tako domačih kot tudi iz uvoza.

LIVARNA I

Dosežena je bila proizvodnja 1.915 ton, kar je za 54 ton pod operativnim planom (2,7%). 1/12 letnega plana je presežena za 66 ton (3,6%), dinamični plan pa za 58 ton (3,1%). Pri proizvodnji so imeli nekoliko težav. 115 ton kobil je ostalo neobdelanih zaradi okvar obdelovalnih strojev.

Pri proizvodnji valjev je zmanjšal proizvodnjo dvotedenski izpad sušilne peči. 2/3 meseca so proizvajali kokile in metalurško litino z 20% več grodlja kot predvideva plan (zaradi pomanjkanja zlomnine), kar povečuje stroške proizvodnje.

LIVARNA II

Proizvodnja v maju je bila 627 ton. Operativni plan je presežen za 8 ton (1,3%), dinamični plan za 17 ton (2,8%). Od 1/12 letnega plana pa je proizvodnja manjša za 7 ton (1,1%).

OBDELOVALNICA VALJEV

Proizvodnja je znašala 253 ton in je bila manjša v primerjavi — z operativnim planom za 59 ton ali 18,9%

— 1/12 letnega plana za 50 ton ali 16,5%

— z dinamičnim planom za 59 ton ali 18,9%.

Plan ni dosežen zaradi pomanjkanja surovcev. Občasno je zmanjkalo žarjencev za kolute \varnothing 1100.

OBDELOVALNICA LITINE

Proizvedeno je bilo 83 ton obdelane litine in je tako presežena 1/12 letnega plana za 12 ton (16,9%). Proizvodnja pa je bila manjša od operativnega in dinamičnega plana in to za 5 ton ali 5,7%.

Posebnih težav ni bilo, vendar je dobava ulitkov iz zunanjih livarn neredna. Zaradi zamujanja rokov prihaja do preobremenitve kapacitet (nadurno delo, uvedba nočnega dela), da v TOZD TT ne bi prišlo do zastojev. Livarna II je poslala na obdelavo nekoliko manj litine, kar bo neugodno vplivalo na realizacijo plana v juniju.

TOVARNA TRAKTORJEV

Operativni plan in dinamični plan sta bila postavljena v višini 440 kom. traktorjev, proizvedeno pa jih je bilo 388 komadov. Proizvodnja je bila torej manjša za 52 komadov traktorjev (11,8%). V primerjavi z 1/12 letnega plana (500 kom.) je bila proizvodnja nižja za 112 kom. (22,4%). Vzrok za nedoseganje plana je premajhna materialna oskrbljenost domačih in tujih dobaviteljev. Imeli so celodnevni izpad proizvodnje zaradi nedobavljenih gredic izhodnih priključkov.

ZAPOSLENI

Meseca maja je bilo v naši DO zaposlenih 3.398, letni plan pa jih je predvideval 3.488 ($i = 97,4$). Skupaj z zaposlenimi iz nadur in pogodbenega dela je plansko število zaposlenih 3.602, medtem ko jih je bilo maja skupaj zaposlenih 3.525, kar je 77 zaposlenih manj ali 2% manj.

PRODUKTIVNOST

Maja je bila produktivnost v DO 8,35 ton na zaposlenega na mesec, kar je za 16% manj od predvidene. Najvišja produktivnost v primerjavi s plansko je bila dosežena v TOZD livarna I ($i = 105,68$) najnižja pa v TOZD TT ($i = 74,07$).

— Imate lepo, sodobno zdravstveno postajo. Kaj si še želite?
— Ja, veste... več doktorjev, da bi prišli prej na vrsto. Če ne pa naj naredijo še bife, da bomo lažje čakali. Veste, v spodnjih Štorah smo imeli kar deve oštariji in je tako čakalni čas hitreje minil.

Po poteh sovražnikovih ofenziv

»V JUGOSLAVIJI JE BILO MNOGO BOJIŠČ, NA KATERIH SO SE VODILI KRVAVI BOJI, A VENDAR PRAV SUTJESKA, KI JE BILA V NARODNOOSVOBODILNI VOJNI DVAKRATNO PRIZORIŠČE BOJEV, JE MESTO, V KATEREGA BODO GLEDALI NAŠI NARODI VEDNO S PONOSOM IN SE SPOMINJALI, KAKO DRAGO JE BILO TO, ZA KAR SMO SE BORILI.«

TITO

Rečeno je bilo, da bo odhod nekdanjih borcev v petek, 6. junija ob pol šestih z avtobusom izpred železniške postaje v Štorah. No, nekaj minut smo zakasnili, ker smo čakali še zadnji delavski avtobus. Kratek postanek v Celju in začela se je skoraj sedemsto kilometrov dolga vožnja v osrčje Bosne in Hercegovine, tja, kjer so se odvijali v štiriletni drugi svetovni vojni boji za obstanek naših ljudi, za pravice, za svobodo, za svojo zemljo in ponos.

Dvainpetdeset nas je bilo v avtobusu, borcev, nekaj delegatov družbenopolitičnih dejavnosti in mladine. Predsednik aktiva Zveze borcev naše delovne organizacije Zmahar Ivan je prav na kratko

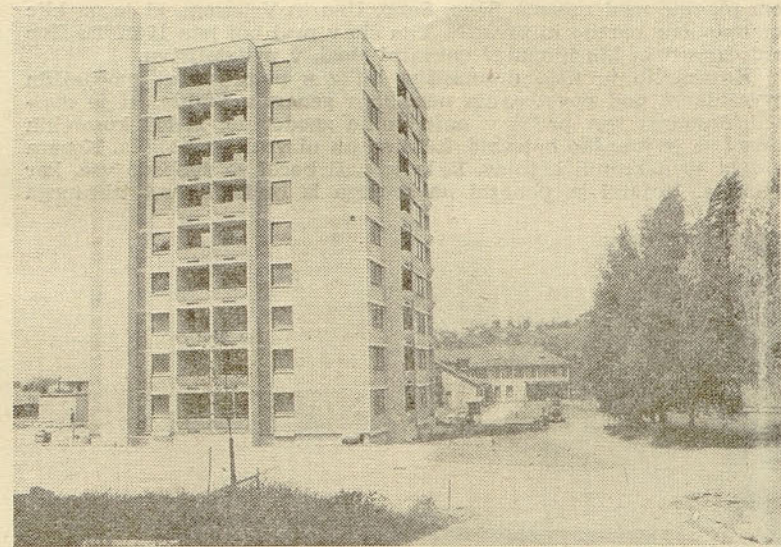
(Nadaljevanje na 4. strani)

Nova stanovanja v Štorah

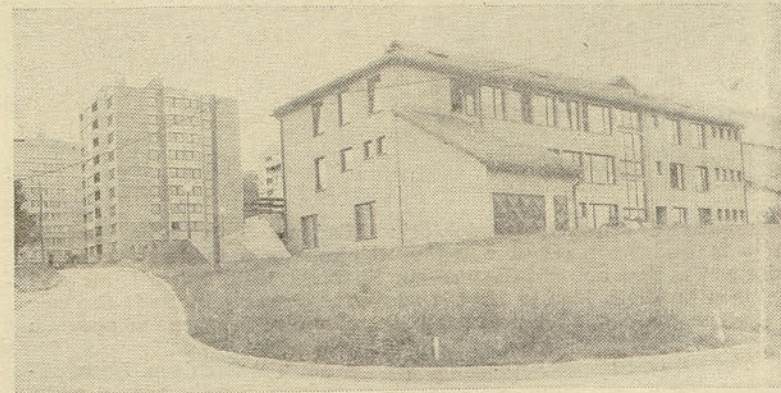
Stolpnica z 52 stanovanji, ki jo gradi podjetje INGRAD na Lipi v Štorah je v zaključni fazi gradnje. Trenutno urejajo okolje, ki bo močno spremenilo prejšnji videz velikega gradbišča. Sledi še tehnični pregled in prevzem celotnega objekta. Pričakujemo, da bo vselitev možna v juliju. Na ta trenutek pa že nestrpno čakajo številne družine štorskih železarjev. Veseli bodo tisti, ki bodo od 341 vpisanih na prioritetni listi prosilcev dobili novo stanovanje. Mnogi bodo ostali žal še nereseni, toda upamo, da bo INGRAD kmalu pričel z izgradnjo še četrte stolpnice prav tako na Lipi in bo prihodnje leto predvidoma že vseljiva.

Gradbena vrednost stolpnice znaša nad 30 milijonov din.

Š. Arzenšek

Tretja stolpnica nared za sprejem stanovalcev (foto: Arzenšek Š.)

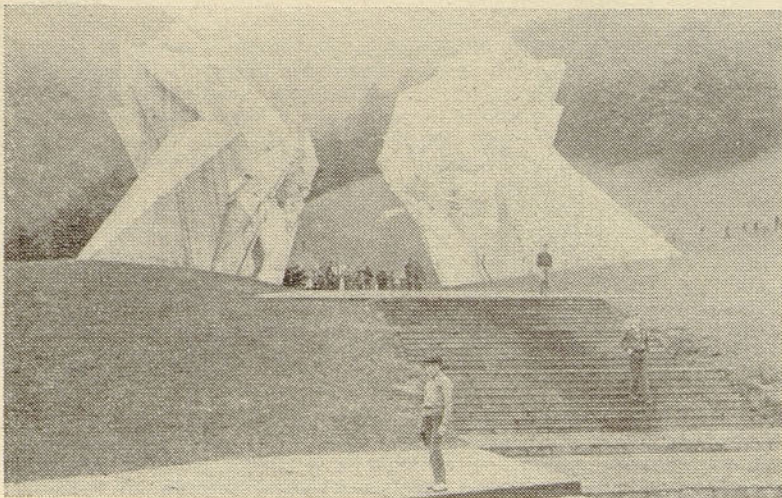
Zdravstvena postaja — v ozadiju vse tri stolpnice (foto: Arzenšek Š.)

(Nadaljevanje s 3. strani)

podal potrebne informacije, pozdravil vse navzoče in predstavil vodja, prvoborca in domačina tovariša Vasa Staroviča.

Pot nas je vodila skozi Zagreb proti Jasenovcu. V dopoldanskih urah smo si ogledali dokumentirane grozote tega zloglasnega ustaškega taborišča smrti naprednih ljudi v času nekajletne NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE. Med rekami Savo, Uno, Veliko strugo in Trebeža se nahaja Jasenovačka Posavina. Ta prostor ob reki Savi je doživljal najmasovnejše zločine nad našimi ljudmi v času druge svetovne vojne. Danes je tu spominsko področje Jasenovac. Na osnovi najnovejših podatkov je tu umrlo mučeniške smrti 700.000 ljudi. Jasenovac in Jasenovačko Posavino so naše partizanske enote osvobodile 2. maja 1945. leta.

Značilnost krajev je enkratna. Mestece Novsko še posebej, po štokljah. Tudi v Jasenovcu smo videli na drogovich in dimnikih hiš nosilke otrok, štoklje.

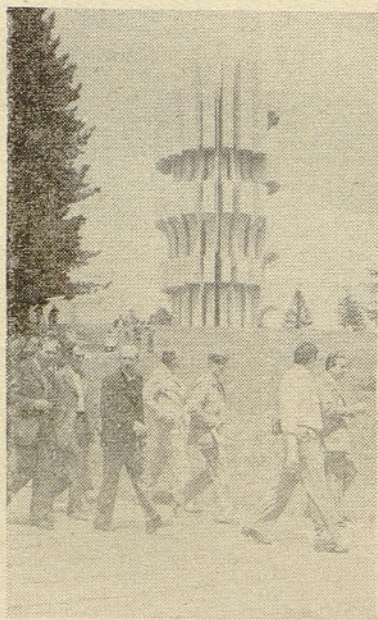

Spomenik na Sutjeski (foto: Ivan Žmahar)

Prešli smo Savo, zapustili Socialistično republiko Hrvatsko in že smo v Bosni, na poti proti legendarni Kozari. Dvanajst je bila ura, ko smo se vzpeli po nešteti stopnicah k spomeniku padlim Kozarcem za našo svobodo.

Kozara, to je ozemlje s 300 vasi in mesteci pod ogromnim masivom planine med rekama Savo, Sano, Uno in Vrbasom, ki je na klic komunistične partije in tovariša Tita šlo v prvi boj leta 1941. Tu žive Srbi, Hrvati in Muslimani v enkratni slogi, v prijateljstvu.

Kozara, to je tista dramatična bitka s petnajstkrat močnejšim sovražnikom pod poveljstvom nemškega generala Stahla, ki je dvainštiridesetega leta prišla v našo vojno zgodovino. 21.000 kozarskih borcev se je junaško bojevalo, 9.864 se jih ni vrnilo z bojišča. Kozara je dala 40 narodnih herojev. Dala je naši borbi za svobodo vse, kar je imela. Kozarci so ponosni na svojega iz ljudskih vrst izbranega

Pred spomenikom na Kozari
(foto: I. Žmahar)

legendarnega komandanta doktorja Mladena Stojanoviča, heroja, ki je to ljudstvo popeljal v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Tu, pod obronki Kozare sta 23. maja 1942. leta pristali prvi partizanski letali. Franjo Kluz s svojim »potezom« in Rudi Čajavec z »bregonom«. Da, tudi po tem in še marsičem je poznana opevana Kozara.

Pot smo nadaljevali prek Banjaluke, Jajca v Sarajevo. Lepe, sodobne ceste ima Bosna. V vaseh so nove hiše. Starih je zelo malo. Med vojno so bile porušene, požgane. In to večkrat. Enkratni so po-

gledi na mesteca, zaselke, z značilnimi bosanskimi hišicami. Vitki minareti muslimanskih džamij kličejo zgodovino na razgovor, saj so bili tu ljudje dolga stoletja pod Turki. Potem pod Avstroogrsko, pa v stari Jugoslaviji, ki ni priznavala nekaterih narodov in narodnosti.

Mimo Travnika, rojstnega kraja našega nobelovca Iva Andrića smo v večernih urah prišli v Fočo. Tu smo izmučeni planili po izdatni večerji v mehke postelje prijaznega hotela Zelengora.

Foča je bila pred vojno mala vasica. Danes je tu mestece s 14.000 prebivalci. Lepo, prijazno in snažno mestece daje obiskovalcu vtis urejenosti. Mestece krasijo minareti džamij, ki nas sicer spremljajo po vseh krajih v Bosni. V Foči je od kulturno-zgodovinskih spomenikov zelo poznana Aladža džamija, zgrajena 1551. leta in je vrhunec mojstrov iz turških časov pri nas.

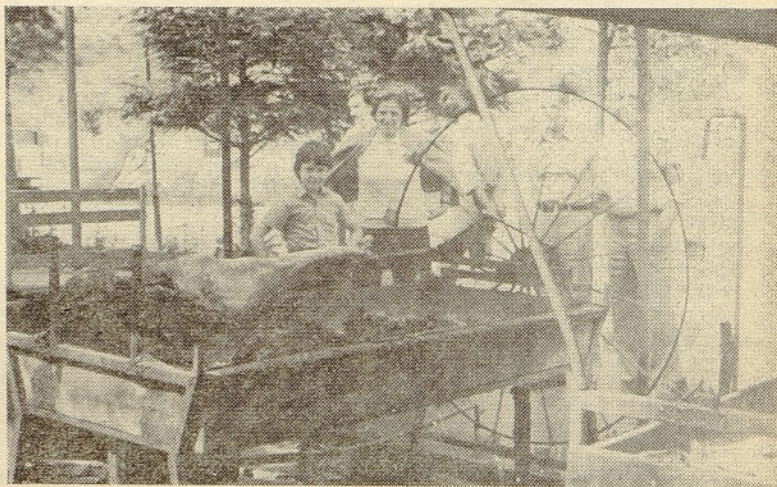
Foča je znana iz narodnoosvobodilne vojne, kajti tu so bili sprejeti prvi sklepi o ustanovitvi narodnoosvobodilnih odborov, poznani Fočanski predpisi. Med neizprosno vojno je dala Foča veliko borcev, opevana je bila tudi mladinska četa. Stela je 80 mladih borcev od trinajstega do osemnajstega leta. Le redki so preživeli. Tudi naš vodič, tovariš Vaso je eden redkih izmed trinajstih preživelih. Tu v Foči je njegov pravi rojstni dom.

Sobota, 7. junija. Obetal se je lep, sončen dan. Pa so se izza gora prikazale meglice in začelo je rositi. Zjutraj smo si ogledali Fočo, zajtrkovali in se odpeljali skozi kanjone reke Sutjeske v Hercegovino. Cilj je nacionalni park Sutjeska, Tjentište.

Na Sutjeski so se odigrale dramatične bitke pete sovražnikove ofenzive, ki je trajala od 15. maja do 15. junija 1943. leta. V želji, da uniči glavno operativno skupino narodnoosvobodilne vojske, je sovražnik sklenil obroč okoli Sutjeske. Napadalo je 127.000 okupatorjevih vojakov, ki so hoteli uničiti, pobiti 19.600 partizanov, med katerimi je bilo okoli 4.000 ranjencev. Izid te neenakopravne borbe je poznan. Sovražnikov obroč je prebit, zlovesče nakane okupatorja so propadle. Danes je Sutjeska edinstven memorialni kompleks, gradili so ga nekaj let, da bi postal eden največjih pomnikov revolucije, kajti tu je vsaka peč zemlje, vsak kamen, spomenik.

Zelo zanimive so ure zgodovine, ko domačini Tjentišta razlagajo in nazorno prikazujejo obiskovalcem potek pete sovražnikove ofenzive, ki so jo Nemci imenovali »švarc«. Sovražnik je hotel zajeti glavno operativno skupino z vrhovnim štabom na pivski planoti v obroč, in sicer med kanjoni rek Tare, Pive in Durmitorskim masivom. Sovražnik je zbral 67.000 nemških, 43.000 italijanskih, 2.000 bolgarskih vojakov in okoli 15.000 domačih izdajalcev. Bili so izredno oboroženi, posebno nemški vojaki, izvežbani in opremljeni za gorsko vojskovanje.

Glavna operativna skupina, ki jo je neposredno vodil vrhovni štab in tovariš Tito, je bila sestavljena iz Prve proletarske divizije, Druge proletarske divizije, Tretje udarne divizije, Sedme banijske divizije in Drinske operativne skupine. Orožja, posebno težkega je bilo malo.

Počitek ob značilnih bosanskih gostilnicah (foto: I. Žmahar)

Municijo so naši borci največkrat odvzeli sovražniku. Zelo hud problem je bila hrana. Ves kraj, že tako reven, je bil povsem razdejan in porušen. Pisati o Sutjeski je zgodovina.

Na Sutjeski je padlo okoli 7.000 borcev, ranjencev, bolnikov in med njimi tudi 43 narodnih herojev. Na pobočju Ozrena je padel legendarni in neustrašni komandant Tretje udarne divizije Sava Kovčević. Nad njegovim spomenikom vedno vihra rdeča zastava.

Tu je znani pragozd Peručica, edinstven in največji v Evropi. Center Sutjeske je Tjentište, od koder se vijejo lepe asfaltirane ceste proti Beogradu, Dubrovniku in Mostarju.

Odpeljali smo se proti občini Gacko, ki je precej visoko nad morsk gladino — 980 metrov. Gacko je resnično kot del Švice. Od tod je slabi dve uri do Dubrovnika, torej kopaanja v Jadranu. Lepi zasneženi vrhovi planin, kristalno čista jezera, bogata z ribami, zeleni pašniki polni ovac... Tu, v turističnem centru Klinje, v motelu smo kosili. Po kosilu malo prostega časa in že smo na poti proti Mostarju.

Na poti smo malo pešačili, čeprav nismo hoteli. Cesto rekonstruirajo, delajo novo, lepšo. In ker je močno jamasta, smo morali avtobus razbremeniti. Dvakrat po dvajset minut hoje je nekaterim prišlo, nekateri pa so negodovali.

(Nadaljevanje na 5. strani)

V poznih popoldanskih urah smo prispeli v center Hercegovine, v Mostar. Starinski in novi del mesta se po svoje ujemata. Takoj po prihodu smo obiskali spomenik padlim Mostarcem v narodnoosvobodilni vojni. Vsak pomnik borbe naših narodov za svobodo v času revolucije ima svoj pomen, svojo razlago, najsi bo v Jasenovcu, na Kozari, na Tjentištu, ali grob Save Kovačevića; tako tudi v Mostarju. Spomeniki so redno obiskovani, posebno mladi z zanimanjem spremljajo zgodovinske ure in razlage o pomenu in cilju borbe naših narodov.

V Mostarju smo prespali v hotelu Neretva. Drugo jutro, v nedeljo smo po kratkem ogledu odpotovali proti Jablanici. Dobro je poznana bitka na Neretvi, četrta sovražnikova ofenziva. Pravimo ji tudi bitka za ranjence. To je bila edinstvena zmaga naših partizanskih borcev. Po humanosti, odločnosti in Titovi strateški zamisli je ta borba zapisana v vseh vojnih knjigah sveta. Ni ji primera, kot tudi mnogim drugim, ki so jih vodili partizani v času druge svetovne vojne.

Neretva nosi v sebi tisto najlepše; resnično skrb za človeka, za ranjenega tovariša, soborca. In to je tisto najplemenitejše. Nepozabne, zgodovinske in odločne so bile besede tovariša Tita: »Niti koraka nazaj, kajti za nami je tisoče ranjencev, za življenja katerih mi odgovarjamo!«

Na kratko opišimo, v kakšnem razmerju so si pogledali iz oči v oči okupator in njegovi hlapci z našimi borci.

Nemci so imeli na Neretvi štiri kompletne divizije, in to SS Prinz Eugen, znana legionarska vražja divizija, dve diviziji Vermachta in del 187. rezervne divizije; Italijani štiri divizije, ustaši in domobranci tri bojne divizije in okoli 20.000 četnikov. Skupaj je bilo 90.000 sovražnikovih vojakov z artilerijo, tanki in letali.

Partizanov je bilo 18.500 in okoli 4.000 ranjencev. Takšen je bil torej odnos moči.

V meglenih dneh marca 1943 je prek zrušenega mostu, prek narasle Neretve tovariš Tito s svojo vojaško strategijo odprl pot ujetim borcem in ranjencem v svobodo.

Danes je na Neretvi zgodovinsko obeležje, zrušen most, avtentičen spomenik. Prek njega so prešli ranjenci in partizanske enote. Most na Neretvi je simbol najhumanejše borbe, borbe za ranjence.

Kratek postanek na cesti ob Neretvi, kjer smo si privoščili pečeno jagnje in pristno mostarsko vino. Nekaterim ni prijalo jagnje, pa so si zaželeli čevapčiče. Debata ali je boljše jagnje ali čevapčiči, kaj bolj sveže in zdravo, se je razvila v avtobusu in morda nekaterim pokvarila tek do tako znamenitih čevapčičev.

Kmalu smo prišli v zgodovinsko Jajce. Ogledali smo si slapove, pa muzej drugega zasedanja AVNOJ. Tu, v dvorani današnjega muzeja so posredovali in potrdili sklepe zasedanja AVNOJ, ki so enkratnega pomena v zgodovini narodov in narodnosti Jugoslavije. To je bilo 29. novembra 1943. leta.

Iz Jajca smo krenili proti Bihacu, skozi Bosansko Krajino, skozi »okno« Prozora, poznanega po hudih bojih in besedah tovariša Tita: »Prozor mora pasti!«

Ko smo se ustavili, da popijemo kavico ali kaj drugega v Čateških Toplicah, so modrovale utrujene glave bork in borcev: »Dobro smo vozili, kmalu bomo doma. Enkratni šofer Izletnika pa je vozil in se smehljaj. Dober in zanesljiv je bil.

Izlet, turneja po poteh borb od Kozare do Sutjeske in Neretve je uspela. Res smo prišli domov dokaj utrujeni, vendar s spoznanjem, da smo nekaj videli, da smo se seznanili s pomniki največjih bojov v času narodnoosvobodilne vojne. Lepa je Bosna in Hercegovina. Lepi so neokrnjeni gozdovi, čiste, neomadeževane bistre vode, lepa so mesta in vasi. Tudi ljudje so prijazni in dobri kot kruh.

Mislim, da bodo predstavniki družbenopolitične dejavnosti in mladine znali prenesti na sotovariše, kar smo videli, kako je bilo v tistih težkih dneh in kaj smo ustvarili danes. To morajo storiti, kajti borba za svobodo je sveta, enkratna.

Ne bi posebej omenjal najdelavnejših tovarišev, ki so se na tem izletu trudili za ugodno počutje, kajti izlet je uspel, kljub nekaterim nergačem. Pa vseeno tovarišu Žmaharju, Štefančiču, Starcu in Vasu Staroviču prisrčna hvala.

Morda se bomo videli jeseni v Drvarju. Do takrat nasvidenje!

R. V.

Na predlog temeljne organizacije livarne strojne litine ter na osnovi sklepa komisije za racionalizacije z dne 28. 3. 1980 objavljamo:

razpis

problematike v TOZD livarni strojne litine, ki jo želimo reševati v okviru inovacijske dejavnosti v delovni organizaciji

I. DODATNO VAROVANJE JEDRNKA NA STROJU SHELL MOULDING

a) V jedrarni livarne je jedrarski stroj št. 2 in 3 firme MEC-IND, na katerem se izdelujejo jedra po vročem postopku. Orodje jedrnika se s pomočjo hidravličnih cilindrov odpira v vertikalni smeri, kar ima za posledico, da mora posluževalec stroja jedro sneti direktno iz odprtine med polovicama jedrnika. Stroj ima na cilindru varovanje jedrnika proti izpadu šele tik pred zgornjim položajem.

b) Nosilni mehanizem z jedrnikom je direktno prek vijaka vezan na os cilindra. Da bi preprečili lom vijaka, kajti v tem primeru pade jedrnik v zaprti položaj, je potrebno za varno delo na tem nosilnem mehanizmu izdelati dodatno varovanje, ki bi preprečilo padec jedrnika ter zagotovilo varno delo.

II. RAZBIJANJE ZLOMNINE

Z pripravo vložka kupolke je pogoj, da je ta pravilne kakovosti. Sedaj ulivne sisteme in izmetne ulitke vozimo v razbijalnico Samac, kar nam povzroča zaradi transporta in nerednega razbijanja velike težave in dodatne stroške.

a) Predlagamo, da se na osnovi idej izdelajo takšni predlogi, ki bi omogočali zabijanje ali hidravlično lomljenje zloznine in izmečka direktno v livarni. Vabimo vse inovatorje, da za oba primera oblikujejo predloge idejnih rešitev in jih pošljejo pod šifro analitiku za inovacije v 20 dneh po objavi.

Posebna komisija bo predloge pregledala in nagradila najboljše rešitve s tremi nagradami v višini 1.500, 1.000 in 500 din. Sprejeti in realizirani predlogi bodo obravnavani in nagrajeni po določilih samoupravnega sporazuma o izumih in tehničnih izboljšavah Slovenskih železarn.

Komisija za racionalizacijo pri DS TOZD G

Zaključeno je delovno tekmovanje kovinarjev železarne

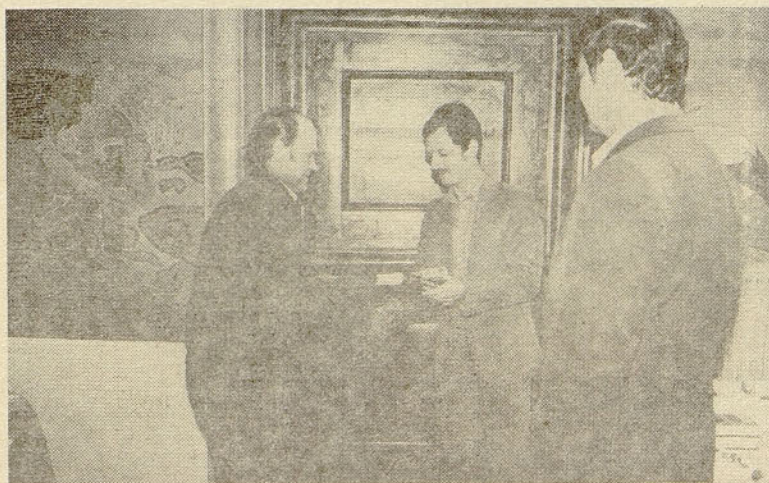
V četrtek, 29. maja 1980 je bila v Domu železarjev na Teharjah krajša slovesnost ob zaključku internega delovnega tekmovanja kovinarjev. Ob tej priložnosti so bila prvim trem v vsakem poklicu predana priznanja in knjižne nagrade, vsem ostalim tekmovalcem pa priznanja za sodelovanje. Slovesnosti so se udeležili tudi sodelavci, ki so s svojim delom pripomogli, da je bilo tekmovanje strokovno dobro pripravljeno in izpeljano.

O namenu in poteku tekmovanja je prisotnim spregovoril predsednik organizacijskega odbora tov. Leskovšek Zlatko.

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata je bil tudi letos pobudnik, da so v železarni organizirano pristopili k pripravam in nato tudi k izvedbi

tekmovanja. Zato je bil imenovan devetčlanski organizacijski odbor, ki je bil nosilec vseh nalog. Prav tako je sodelovala vrsta strokovnih sodelavcev za spremljanje in ocenjevanje dela. Tekmovanje je potekalo v naslednjih poklicih: strugarji, brusilci, rezkalci, livarji in varilci v dveh tehnikah varjenja elektroobložno in plamensko. V vseh teh poklicih je tekmovalo 32 tekmovalcev, kar je v primerjavi z lanskoletno udeležbo zelo velik napredek, vendar si je še potrebno prizadevati za čim masovnejšo udeležbo tekmovalcev.

V nekaj besedah naj predstavim potek tekmovanja. Z razliko od lanskega leta je tekmovanje potekalo v dveh delih, teoretičnem in praktičnem. Čeprav se (Nadaljevanje na 6. strani)

Judež Ivo — prvo mesto med livarji

Prvomajsko priznanje

LISTINA ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

1980 podelili letošnje prvomajske listine ZSJ. Sindikalne listine podeljujejo vsako leto tistim osnovnim organizacijam sindikata in občinskim sindikalnim svetom iz vse Jugoslavije, ki so s svojim delom prispevali k razvoju samoupravljanja, k povečanju proizvodnje in produktivnosti dela in k uresničevanju načela delitve po delu in njegovih rezultatih. Letošnje priznanje so dobile tudi štiri sindikalne organizacije iz naše republike in med njimi OO ZS TOZD MO.

TOZD MO zaposluje 215 delavcev, organiziranih v osnovni organizaciji sindikata, ki ima devetčlanski izvršni odbor, komisije pri IO in devet sindikalnih skupin.

Širina sindikalnega dela se je občutila pred štirimi leti, ko je bila na 8. kongresu ZSS sprejeta nova organiziranost sindikata. Tako je bila dana možnost vsem delavcem organiziranih v sindikatu, da se vključijo v obravnavo vseh vprašanj, ki so pomemb-

na za delavce. To je planiranje, nagrajevanje po delu, obravnava zaključnih računov, organizacijske spremembe, rekreacija, kultura, delovna tekmovanja in skrb za bolne ter upokojene člane TOZD.

Posebno je bila OO aktivna glede pravilnika o nagrajevanju po delu za delavce na strojih in delavce v režiji. S tem pravilnikom smo se približali načelom delitve po delu, tako da delavec za vloženo delo dobi odgovarjajoče plačilo. V bodoče bi bilo potrebno razmisliti in voditi aktivnost v tej smeri, da se v samoupravnih aktih nudi še večja možnost, da lahko s svojo angažiranostjo omogočijo sebi višji OD, TOZD pa višji dohodek. To sedaj ni v celoti omogočeno, ker imamo v samoupravnih aktih postavljen limit višine preseganja kvalitete, količinske norme in ocenjevanja režijskih delavcev.

Še veliko bi se dalo napisati o raznih aktivnostih razreševanja problemov in usklajevanjih, ki smo jih izpolnili dosedaj, vedno z željo, da poskušamo rešiti probleme tako, da ne bo to v škodo delavcev. Poudariti je potrebno, da smo skozi vse leto skrbeli za delavca, da bi se bolje počutili na delu in med delom. Pozornosti so bili deležni delavci, ki so bili v bolniškem staležu, saj so jih predstavniki OO ZS večkrat obiskali na domu in se z njimi pogovorili o težavah, s katerimi se srečuje človek, ki ne more sodelovati v delovnem procesu.

Vso svojo aktivnost je sindikat usklajeval z ostalimi dejavniki v TOZD, kajti brez sodelovanja sa-

Kidričev nagrajenec med našimi inovatorji

V sredo, 4. junija 1980 je oddelek za inovacije v sodelovanju z DIATI pripravil za vodilno in vodstveno strukturo, inovatorje in ostale posvet o problemih inovacij in o problemih v zvezi z novim Zakonom o zaščiti industrijske lastnine, ki je že dalj časa v pripravi. Posvetovanje je vodil akademik prof. dr. Stojan Pretnar, redni profesor Pravne fakultete v Ljubljani. Ugledni strokovnjak mednarodnega ugleda, ki je za svoje znanstveno, strokovno in pedagoško delo s tega področja prejel letos Kidričev nagrado, je najprej spregovoril o vlogi in pomenu intelektualnih ustvaritev in inovacij.

Med ostalim je poudaril potrebo po negovanju in spodbujanju lastne ustvarjalnosti, po ustvarjalnem vgrajevanju tuje ustvarjalnosti in šele kot zadnjo možnost omenil nakup tujega znanja, vendar ne slepo, temveč kritično, po možnosti le kot »surovino« za lastno ustvarjalnost.

Po njegovih besedah je nadalje neizogibno, da se tudi tehnično izobraženi zavedajo, da je tehnične rešitve le funkcija ekonomike. Inovacija je dejavnik, ki je odločilen za dvig produktivnosti, saj daje vsebino organskemu sestavu produkcijskih sredstev. Z inovacijo se dosega večja akumulativnost in njena vrednost, ki se oblikuje v ceni končnega proizvoda, je potrebna pravne varstva.

Iz ugotovitve, da je tehnični razvoj sestavni del proizvodnega procesa, pa po njegovem jasno izhaja spoznanje, da mora v dobi znanstveno-tehnološke revolucije gospodarstvo zastavljati naloge ustvarjalnim inovatorjem in izumiteljem, ne pa da oni sami bolj ali manj uspešno iščejo uporabnika za svojo ustvaritev. Poudaril je tudi nujnost, da organizacije združenega dela stalno sledujejo razvoj tehnike na svojem področju ter da maksimalno podpirajo in razvijajo ustvarjalnost lastnih delavcev.

V drugem delu je dr. Pretnar pojasnil nekatere vsebinske značilnosti osnutka Zakona o zaščiti industrijske lastnine in nas seznanil z ukrepi, ki bi jih morale sprejeti ustrezne institucije, da bi se zadeva premaknila s slepega tira.

Zanimivega posveta so se poleg delavcev Železarne udeležili tudi predstavniki Aera, Klime, Libele, Aureje, OGP Remonta, LIK Savinja, Emo in Metke.

D. K.

Na seji predsedstva zveze sindiktov Jugoslavije so 19. maja

(Nadaljevanje s 5. strani)

tekmovalci boje teoretičnega dela, je potrebno poudariti, da je naš delavec-kovinar s svojim umskim in tudi praktičnim znanjem na zelo primerni ravni. Vsi tekmovalci so istočasno opravljali teoretični del s področja samoupravljanja, varstva pri delu in strokovnih vprašanj iz poklica, v katerem je posameznik tekmoval. Po končanem teoretičnem delu je vsak tekmovalec opravil praktičen del. Vsi tekmovalci so imeli enake pogoje dela, a ocenjevanje je bilo strokovno in nepristransko.

Letošnje tekmovanje je pokazalo, da so se ga tekmovalci udeležili dobro pripravljene in s tem dokazali, da so taka tekmovanja

Vlado Geršak — prvo mesto v plamenskem varjenju

resnično pomemben dejavnik v naših prizadevanjih za vse bolj kakovostni razvoj proizvodnje, povečanje delovne storilnosti in

vsesplošno uresničevanje stabilizacijske politike. Zato si moramo biti enotni, da morajo dobivati in tudi dobivajo taka tekmovanja vedno večji pomen in se zanje kaže čedalje večji interes med delavci, zato je ne kaže z njimi prekiniti, temveč jih še bolj zavzeto nadaljevati in spodbujati čim večji krog delavcev.

Po posameznih poklicih so bila dosežena naslednja prva tri mesta:

Strugarji:

1. Platovšek Božo
2. Vrhovšek Ivan
3. Kolar Mirko

Livarji:

1. Judež Ivan
2. Stojan Ivan
3. Srebot Zdravko

Rezkalci:

1. Ramšak Silvo
2. Gobec Srečko
3. Dimnik Anton

Brusilci:

1. Šeliga Zdravko
2. Žlender Ferdo

Varilci — plamensko:

1. Geršak Vlado
2. Štancer Slavko
3. Korže Jože

Varilci — elektroobložno:

1. Teržan Franc
2. Geršak Vlado
3. Muhić Džemal

Vsem tekmovalcem lahko čestitamo za dosežene rezultate in se jim zahvalimo za sodelovanje, istočasno pa naj bo to spodbuda vsem ostalim sodelavcem, da se naslednje leto udeležijo tekmovanja.

Vsem tekmovalcem, ki se bodo udeležili republiškega tekmovanja kovinarjev, ki bo od 3. do 5. oktobra 1980 v Litostroju, želimo, da bodo z uspešnim nastopom, s kvaliteto dela in znanjem dostojno zastopali kovinarje železarne Štore.

Zlatko Leskovšek

moupravnih organov, vodstva in ostalih DPO si ne moremo zamisliti uspešne izpeljave katerekoli akcije.

Prejeto priznanje ZSJ je bilo dodeljeno za dosedanje delo in aktivnost, vendar z velikim poudarkom, da je potrebno še več aktivnosti pri krepitvi družbeno-ekonomskih odnosov in s tem izboljšanje družbeno-ekonomskega položaja delavca.

Zlatko Leskovšek

50 LET TELESNE VZGOJE

(Nadaljevanje iz 11. številke)

Trdim, da so zelo redke krajevne skupnosti v Sloveniji, v celjski občini pa prav gotovo ne, kjer bi bilo kar 3,31 m² športnih površin in objektov na prebivalca v krajevni skupnosti.

Pri izgradnji športnih objektov beležimo velike premike tako v množičnem kot tudi na tekmovalnem področju. Poleg že prej naštetih sekcij, ki so bile uspešne že pred ustanovitvijo TVD Partizan, se ustanovi rokometna sekcija. Igralci Cizelj, Gozdnikar, Hiti, Faktor, Škorjanc, Krampl itd. dosegajo odlične rezultate. Močno se poveča število aktivnih kegljačev, ki kmalu prično posegati po najvišjih naslovih v občini, posebno ženska ekipa pa tudi na območju Slovenije in Jugoslavije. Eva Ludvik, Hilda Veber in Ocvirkova večkrat oblečejo dres jugoslovanske reprezentance, kasneje se priključijo še Magda Urh in Janja Marinc. Ekipno osvojijo igralke našega društva dvakrat naslov državnega prvaka, dvakrat isti naslov v parih itd. Milica Perpar, Dragica Krajnc, Ljubica Rožman, vse to so bile kvalitetne igralke, ki jih je poleg znanja in sposobnosti vezalo izredno tovarištvo in ki so ob trenerjih Srečku Kranjcu in Marjanu Kavki dosegale za naše društvo sigurno največje kvalitetne športne dosežke. V tem obdobju so veliko prispevali utrditvi društva Zelič, Kavka, Tratnik, Rukavina, Sivka, Klinar in še bi lahko naštevala.

V letu 1965 je bila zgrajena — seveda doma v Železarni narejena — vlečnica na smučišču na Svetini, za katero so si veliko prizadevali Brane Mlač, Franček Rozman in še cela vrsta prizadevnih smučarskih delavcev. Od leta 1958 pa beležimo tudi velik razmah organiziranih smučarskih tečajev v Štorah, ki so pripomogli k razvoju kvalitetnega smučanja predvsem v pionirskih vrstah — Bojan Klinar, Zvone Brilej, Mladen Zelič, Aleš Kavka, Gojko Klinar, Jasna Veber itd. so dosegli odlične tekmovalne dosežke v slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

V tem obdobju so bili predsedniki društva Rozman, Zelič, Kavka, Sotlar in Veber. Mnogo dosežkov v množičnosti in na tekmovalnem področju sem morala v današnjem preletu 50-letnega obdobja izpustiti, verjetno pa zato nisem omenila še veliko športnih delavcev, katerih delo je vtakno v tek 50 let. Imamo namreč eno veliko praznino pisanih virov o razvoju našega društva. Zato mi dovolite, da se ustavim še za nekaj trenutkov v sedanjem obdobju.

TVD Partizan — Kovinar, Železarna, šole, VVZ so združile svoja prizadevanja. V vsem obdobju razvoja manifestiramo enotno usmeritev na področju telesne kulture v kraju. Enako lahko trdim tudi za krajevno skupnost, vendar bo tu potrebno še bolj poglobljeno delo in več iniciative s strani krajevne skupnosti in naših delegatov za samoupravno interesno skupnost telesne kulture. Kljub velikim problemom na področju reševanja komunalne problematike in drugih nalog bo v prihodnje s strani krajevne skupnosti potrebno posvetiti več pozornosti obravnavi telesnokulturne sfere, posebej sedaj, ko so še v pripravi vsi planski dokumenti za prihodnje srednjeročno obdobje.

Samoupravni in vodstveni delavci Železarne so že zelo zgodaj spoznali, kako dobra naložba je vlaganje v razvoj športne rekreacije — ne samo z vidika delovne storilnosti, temveč tudi z vidika medčloveških odnosov in drugih, ki se ustvarjajo in razvijajo prav pri športu. Ni slučaj, da je ta delovna organizacija prva uvedla profesionalno službo za športno rekreacijo. Prihod in aktivnost tov. Vebra pomeni za celotno športno dejavnost v Štorah izredno pridobitev. V vseh TOZD so ustanovljeni odbori oziroma komisije za rekreacijo oziroma družbeni standard. Enako na nivoju DO. Neposredno so povezani s sindikatom, samoupravnimi organi in športnim društvom.

ne delavke tudi danes vodijo borbo za boljše samoupravne odnose, za izboljšanje delovnih pogojev, zato sedaj izdelujejo strokovno študijo, s katero hočejo dokazati, da je žena danes toliko obremenjena oz. je vedno bila, da se ji delovne dobe ne bo moglo v nedogled podaljševati. V vseh izvajanih se jim pridružujemo, pripravljene smo jim pomagati pri vsaki razpravi, saj se že štiri leta sliši o raznih predlogih za snovanje novega zakona in izkristaliziralo se je mnenje, da zakona brez znanstvenih podatkov, statistike, ali celo po osebnih občutkih nekaterih ni mogoče sprejemati.

Torej, srečanje je bilo pristno, delovno in izmenjava izkušenj nam bo koristila, za kar smo jim hvaležne, kakor vsem ostalim organizatorjem.

Zmanjkalo pa nam je časa, zato je bil postanek na Pohorju kratek in smo le bežno videle v meglico prekrit Maribor.

Popoldan smo preživele na Dobravi v Zrečah, kjer je bilo za vsakogar nekaj pripravljeno.

Obe šoli in VVZ so neposredno vkomponirani v dejavnost društva. Ni problemov pri sodelovanju s strokovnimi kadri šol, vrtca in društva, ni problemov, ki se ne bi dali dogovoriti v zvezi z uporabo športnih objektov. Predavatelji telesne vzgoje na šolah so naši aktivni člani. Ni športne aktivnosti v krajevni skupnosti, kjer ne bi sodelovali prav vsi, ki so jim razvoj in uspehi telesne kulture želja in cilj. Naše društvo šteje ca. 1.000 članov. Od teh so nekateri bolj, drugi manj aktivni. Svoj program izvajamo — včasih tudi s težavami — v skladu z usmeritvijo razvoja telesne kulture v Sloveniji, programske usmeritve Partizana Slovenije in Jugoslavije, telesnokulturne skupnosti občine in svoje lastne usmeritve. V našem društvu dela devet sekcij, od tega od sredine februarja novo ustanovljena judo sekcija. Aktivna sta telesnokulturna aktiva v Kompolah in v Laški vasi, nekoliko manj zagnan je aktiv v Šentjanžu, pripravljamo pa formiranje aktiva v Prožinski vasi, ki neformalno že obstaja. Člani aktiva v Kompolah so s prostovoljnim delom in majhnimi finančnimi sredstvi že delno uredili manjšo športno površino. V Šentjanžu je zaenkrat dokončanje igrišča na mrtvi točki. Glede investicij želimo na vsak način čimprej realizirati dograditev kegljišča ter končno preiti v izgradnjo bazena na Teharjih.

Našemu programu je osnova množičnost, nadaljevali bomo delo s selekcijami po posameznih panogah, za kar ima veliko razumevanja Telesnokulturna skupnost in ZTKO Celje. Še bolj si bomo prizadevali utrditi in spodbuditi povezanost s krajevno skupnostjo in DPO v kraju in v DO. Pridobiti in izobraževati moramo tudi v bodoče še več strokovnih kadrov in si prizadevati za boljšo organizacijo in aktivnejše delovanje vseh samoupravnih teles v sekcijah in društvu kot celoti. Iskali bomo možnosti in oblike za udejstvovanje še več otrok, mladine, delavcev in krajanov v redni vadbi. Materialni pogoji so dani, strokovnjake imamo. Velik poudarek bomo tudi v prihodnje dajali pohod, trim akcijam, krosom, smučarskim šolam, plavalnim tečajem, javnim manifestacijam, rekreativnim srečanjem med stalnimi območji in stanovalci blokov. Ker pa smo prav sedaj v fazi javne razprave o telesni kulturi, kjer je v težah izpostavljeno, da veliko dobro zapisanega in sprejetega od časa prve javne razprave v SZDL leta 1973 in »portoroških sklepov« še nismo realizirali, se bo potrebno v občini in regiji hitreje in učinkoviteje dogovarjati o rekreacijsko tekmovalnih sistemih in še kaj, kar ovira hitrejši napredek telesne kulture v KS, TOZD in občini.

V društvu smo ponosni na prehojeno pot od leta 1930 do danes. Zavedamo se, da bi bili lahko uspešnejši, zavedamo se tudi naporov, ki jih naša širša družbena skupnost vlaga v vsakega našega aktivnega člana. Veselimo se vsakega uspeha našega društva in širše družbene skupnosti. Pokal Dela, Bloudkova nagrada, Zastava maršala Tita in še vrsta drugih priznanj posameznim članom in društvu kot celoti pa so ne samo priznanja za naše delo, temveč spodbuda nam in prihodnjim generacijam za doseganje še večjih uspehov na področju telesne kulture v naši samoupravni socialistični družbi.

Dovolite, da zaključim z besedami tov. Tita iz leta 1945: »Naša želja je široko razviti telesno kulturo in šport v mestih in vaseh. Mladina mora imeti vse možnosti za vsestranski telesni razvoj.« Tito je 1964. leta opozoril na potrebno humano vsebino športa, na njegov pomen za človeka, zlasti delavnega. Tito je opozarjal na vrsto negativnih pojavov v telesni kulturi, ki jih je mogoče odpraviti samo z vlaganjem dela in naporov v razvoj telesne kulture ter s pravnimi družbenopolitičnimi in demokratičnimi postopki. Naša dolžnost in obveza je, da nadaljujemo začrtano pot.

(Konec)

OBISK V MTT

Prvo soboto v juniju je bilo organizirano med toliko izleti tudi delovno srečanje žena v Mariborski tekstilni tovarni. Srečanja se je udeležilo 140 žena, od tega okrog 25% upokojenk, ki so bile še posebej srečne, da so preživele lep dan s svojimi nekdanjimi sodelavkami.

Za delovne žene je to srečanje imelo poseben pomen, saj so izmenjale svoje mnenje, izkušnje in probleme, ki obsegajo zlasti: zaposlenost žena, otroško varstvo, samoupravne in družbenopolitično udejstvovanje, mladinsko vprašanje, invalidsko področje, družbeno prehrano, minimalni standardi delavk iz bratskih republik, negovanje stikov z upokojenkami in sodelovanje v razpravi novega pokojninskega in invalidskega zakona.

Komisija za ženska vprašanja je izbrala namerno izrazito ženski kolektiv, da bi mogle ugotoviti, kako v taki sredini rešujejo žene svoje naloge in probleme. Od nekdanj revolucionarne tekstil-

ne delavke tudi danes vodijo borbo za boljše samoupravne odnose, za izboljšanje delovnih pogojev, zato sedaj izdelujejo strokovno študijo, s katero hočejo dokazati, da je žena danes toliko obremenjena oz. je vedno bila, da se ji delovne dobe ne bo moglo v nedogled podaljševati. V vseh izvajanih se jim pridružujemo, pripravljene smo jim pomagati pri vsaki razpravi, saj se že štiri leta sliši o raznih predlogih za snovanje novega zakona in izkristaliziralo se je mnenje, da zakona brez znanstvenih podatkov, statistike, ali celo po osebnih občutkih nekaterih ni mogoče sprejemati.

Udeleženke srečanja delavk Železarne Štore z delavkami MTT Maribor. V sredini neumorna godca, ki sta skrbela za »štimgungo«.

tako nam je minil dan ob pogovoru in dobri volji.

Taka srečanja nas duševno bogatijo, izpolnjujejo in želimo jih še več.

A. Ludvig

X. srečanje mladih SOZD SŽ

Za organizatorja jubilejnega 10. srečanja mladih SOZD SŽ so bili izbrani jeseniški mladinci. Postavljeni so bili pred težko nalogo. Program srečanja mladih SOZD so spremenili in ga prilagodili poteku osrednje prireditve v občini Jesenice. Mislim pa, da je bil program srečanja pester in dobro zastavljen.

Mladinci Železarne Štore smo se na zbornem mestu na Jesenice odpeljali z avtobusom. Na dvorišču pred hladno valjarno Koroška Bela nas je pozdravil član KPO Železarne Jesenice, predsednica KS ZSMS ZJ Pagon Ana ter predsednik mladine SOZD Tihomir Kostič. Sestavili smo pohodno enoto, v katero je bilo vključeno 200 mladih pohodnikov iz vseh treh slovenskih železarn in predelovalne industrije. Pohod na Pristavo je kljub velikemu vzponu potekal brez za-

pionirji, mladinci in mladinke osnovnih šol, mladi iz centra srednjih šol, mladinci prostovoljci TO, vojaki ter borci iz NOV. Ta tisočera množica se je zbrala, da prisostvuje osrednji proslavi v občini Jesenice ob dnevu mladosti. Proslava se je pričela z enominutnim molkom v spomin na našega dragega tovariša TITA. Naša moč je Tito. Majhni smo v tem velikem svetu, a on nas je naredil velike in s tem tudi drugim, ki so še zmerom tlačeni, lačni, obupani, pokazal pot, po kateri je treba kreniti, pa čeprav je še tako težka in četudi terja velike žrtve in odpovedovanja. Vztrajnost revolucionarne in poštene misli, spoštovanje človeka vedno zmaga, mora zmagati, so zaključki govornikov.

Po proslavi je sledilo družabno srečanje. Za kosilo so nam pripravili partizanski pasulj s

V času, ko se približujemo poletju, se povsod razmišlja o oddihu, saj se čas dopustov vedno bolj približuje.

Kam na oddih?

Morje in planine gotovo ne pokrijejo vseh raznovrstnih potreb, ki jih delovni ljudje želijo zadovoljiti z oddihom. S tem pa še niso izčrpane vse možnosti.

Med drugim obstaja zdravniško-turistična ponudba, ki se v zadnjem času vse bolj posodablja in izpopolnjuje. Preusmeritev tudi na preventivne oddihe in rekreacijo povzroča, da se izven penzijska

oddih v Rogaški Slatini ostal v prijetnem spominu. Ob tem se vam nudi možnost, da storite tudi nekaj za svoje zdravje. Vedno je možno opraviti zdravniški pregled in koristiti katerikoli postopek iz široke palete terapij, ki jih nudi moderno urejena zdravstvena zdraviliška služba.

Naraščajoče število ljudi, ki imajo težavo s prebavo in presnovnimi organi, je pogojeno z napori in stresi, ki jih prinaša vsakdanjik delovnega človeka. Še je čas, da pravočasno storite nekaj v korist svojega zdravja in

KAM NA ODDIH?

ponudba vse bolj razvija.

Rogaška Slatina kot zdravilišče evropskega ranga se ponaša z izjemno ugodnimi pogoji za prijeten oddih in aktivno rekreacijo v lepem, naravnem okolju.

Posebna kvaliteta, ki jo Rogaška Slatina nudi, je medicinsko kontrolirana aktivna rekreacija v športnem parku in na trim-stezah. Poleg tenisa, namiznega tenisa, minigolfa, streljanja z lokom in zračno puško, premagovanja raznovrstnih ovir na trimski stezi, kolesarjenja itd. se nudijo odlične možnosti na pohode na Boč in Donačko goro, za krajše sprehode do Spominskega doma dr. Franceta in Borisa Kidriča na Knežcu, do izletniške točke Bellevue itd.

Možnosti so za poldnevne izlede do Kumrovca, v Trepče, do Ptuja, Trakoščana, Statenberga, v Olimje, kjer je ena najstarejših apotek v Evropi itd.

Poskrbljeno je za prireditve in zabavo, tako vam bo prepričljivo

kljub temu uživati oddih skupaj z družino!

Možnost kopanja je zagotovljena v odprtem bazenu in v bazenu hotela Donat.

Zdravilišče Rogaška Slatina nudi v letu 1980 ugodno 14-dnevno ali 10-dnevno bivanje za oddih:

1. Namestitev v depadansah, dvoposteljne sobe s tekočo toplo/hladno vodo ter penzijsko dietno prehrano po ceni od 215 din dalje plus turistično takso, ki znaša v juliju in avgustu 8 din, v ostalih mesecih pa 7 din. Otroci do 7 let imajo 20% popusta na ceno penziona.

2. Nekaj možnosti za namestitev je tudi v hotelih s sobami s tušem/WC, kjer se cena penziona v dvoposteljni sobi giblje od 341 din naprej v juliju in avgustu ter od 310 din naprej v posezoni.

Dodatne informacije posreduje in rezervacije sprejema Zdravilišče 63250 Rogaška Slatina, tel.: (063) 811-411 in 811-414.

Udeleženci pohoda mladih v SOZD Slovenske železarne

stojev. Razpoloženje v enoti je bilo tovariško. Pri stari žagi se je naša pohodna enota priključila enoti Kokrški odred. Pot nas je vodila mimo obmejne karavle. Vojaki graničarji so nas toplo sprejeli in kar malce težko nam je bilo pri srcu, ko smo se morali posloviti in nadaljevati pot do planinske postojanke na Pristavi. Do cilja je naša enota pripela pravočasno.

Na prostoru pred slavnostno tribuno je bilo zbranih več pohodnih enot, ki so jih sestavljali

klobasico. Zaradi slabega vremena v popoldanskem času je bilo potrebno srečanje ob tabornem ognju spremeniti v srečanje v dvorani šolskega kovinarskega centra. To pa ni skalilo vedrega razpoloženja med mladimi udeleženci srečanja mladih SOZD SŽ, ki je postalo in mora ostati tradicionalno. Ob slovesu smo sklenili, da se bomo takšnih srečanj še udeležili.

Ponosni smo, da smo železarji — TITOVIM ŽELEZARJEM.

Vojko Kocman

Humor

»Kako sem boksal«, vpraša boksar trenerja po dvoboju.

»Poglej se v zrcalo«, odvrne trener.

»Kako sem boksal«, vpraša boksar novinarja.

»Veš kaj, to ti bom pa raje povedal po telefonu«, je odgovoril vprašani.

»Milan, zdaj mi je pa že zadosti tvojega zabavljanja čez taščo«, pravi mlada žena energično svojemu možu. »Vsak drugi bi bil srečen, če bi imel tako taščo.«

»Imaš prav, žena«, pritrdi mož, »toda jaz nimam nič proti tvoji tašči, le moja lastna tašča mi greni življenje.«

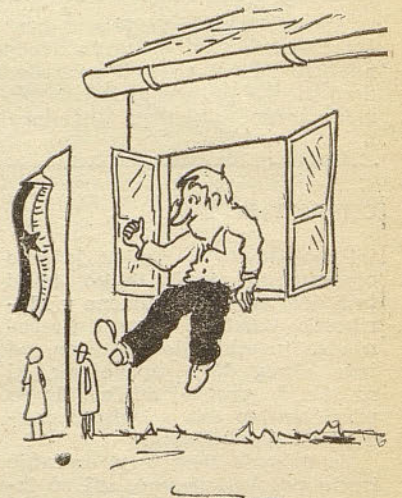
Dopisuite v

ŠtORSKI ŽELEZAR

ZAHVALA

V imenu vseh upokojenk Železarne Štore se iskreno zahvaljujem delovnemu kolektivu in sindikalni organizaciji za srečanje in izlet v Maribor in prijetno preživel dan v družbi aktivnih delavk podjetja: Takšnih srečanj si še želimo, hkrati želimo vsem zaposlenim obilo sreče in delovnih uspehov.

Ema Cvirn-Jus

Zgodilo se je v novi zdravstveni postaji. Ne, tu ne ostanem. Naj kar koga drugega zaklenejo v ta dom, jaz grem domov.

STORSKI ŽELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE — Izhaja dvakrat mesečno — Uredniški odbor: Gradnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Uršič Rudi, Zelič Franc, ing., Zmahar Ivan — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.